

Пономарьова О. О.,
помічник судді
Вищого господарського суду України

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ІНСТИТУТУ КАСАЦІЇ В ГОСПОДАРЬСЬКОМУ СУДОЧИНСТВІ

Стаття присвячена історичним передумовам створення та розвитку інституту касації в господарському судочинстві на території України. Зокрема, автором розглядається правовий статус органів судової влади від часів Київської Русі до сьогодення в контексті становлення касаційної інстанції.

Ключові слова: касація; історія становлення; господарський суд; судоустрій.

Статья посвящена историческим предпосылкам создания и развития института кассации в хозяйственном судопроизводстве на территории Украины. В частности, автором рассматривается правовой статус органов судебной власти со времен Киевской Руси до современности в контексте становления кассационной инстанции.

Ключевые слова: кассация; история становления; хозяйственный суд; судоустройство.

Судова система будь-якої країни є відображенням еволюційного розвитку державної влади на відповідній території. Не виключенням є й Україна, яка протягом свого тривалого шляху до незалежності перебувала під впливом різних правових традицій, нерідко примусово нав'язаних, що не могло не відобразитись на сучасному стані судоустрою та напрямків його реформування.

Саме тому, для побудови досконалої системи судової влади вкрай необхідним є вивчення її історичного минулого, адже як слушно відзначав О. Довженко, народ, що не знає своєї історії, є народ сліпців і приречений на її повторення.

Оскільки касаційний суд є найвищою судовою інстанцією, яка покликана усу-

вати помилки у відправленні правосуддя, саме йому має бути приділено найбільше уваги в контексті дослідження форм його існування та діяльності. При цьому, враховуючи роль господарських судів у забезпеченні зростання економічних показників держави, вважаємо за необхідне зупинитись саме на передумовах створення та розвитку інституту касації в господарському судочинстві.

В історіографії судочинства загальноприйнятним є визначення запровадження касаційного перегляду у відправленні правосуддя через подію, яка відбулась у XVII столітті, коли у 1667 році Указом короля Франції Людовика XIV судовий департамент короля (Рада Сторін) було наділено правом скасовувати незаконні рішення судів без можливості перегляду

спору по суті та повертати їх для повторного обговорення у парламент [1, с. 13].

Разом з тим, незважаючи на те, що дійсно, в завершеній класичній формі інститут касації набув свого виразу саме в правовій традиції Франції та надалі був запозичений іншими країнами романо-германської правової групи, говорячи про його еволюцію, необхідно констатувати, що він бере свій початок зі стародавнього права. Зокрема, разом із запровадженням у Давньому Римі екстраординарного процесу виникло право оскарження судового рішення імператору, який з часом делегував розгляд скарг префектам міста і префекту преторія. До того, в римському праві діяло правило, відповідно до якого розв'язаний судом спір не міг бути предметом повторного розгляду (*Res iudicata pro veritate habetur*) [2, с. 125].

На території України зародження інституту касації також має глибокі коріння. Дослідженню даного питання присвячено значну увагу науковців, таких як С. Г. Ковальова, А. Й. Осетинський, Д. М. Притика, О. А. Підпригора, О. Г. Яновська та ін.

На нашу думку, зародження касації сягає часів Київської Русі, яка через стосунки з Візантією контактувала з правовою системою, сформованою з матеріально-процесуальних норм римського приватного і публічного права [3, с. 14]. Достатніх документальних даних про судоустрій тих часів не збереглося. Однак із текстів Руської Правди, Уставу князя Володимира Святославовича та Уставу князя Ярослава про церковні суди вбачається, що в Київській Русі існували суд великого князя, суди його намісників, вотчинні суди, суди верви, церковні суди [4, с. 37]. Давньоруська судова система передбачала лише одну судову інстанцію. Так, найважливіша пам'ятка давньоруського права «Руська правда» не визначала можливості оскарження судових рішень. Хоча, окремі дослідники стверджують, що рішення громадських судів общини (судів верви) все ж можна було оскаржити до княжих судів, що

свідчить про наявність в ті часи елементів інстанційності серед окремої категорії судів [5, с. 36].

Разом з тим для судової системи Київської Русі була характерна й інша риса, яка з часом набула статусу однієї з головних ознак для інституту касації – формування однакового праворозуміння і забезпечення однакового правозастосування. Вказана функція проявлялась в тому, що верховна судова влада не була відділена від влади князівської, а відповідно, здійснюючи правосуддя, верховний суддя надавав приклад того, як потрібно розуміти та застосовувати право всім іншим суддям [1, с. 15].

Так, досліджуючи питання судоустрою одного з найбільших і найвпливовіших князівств періоду феодальної роздробленості Київської Русі, – Галицько-Волинського, бачимо, що судова влада й надалі була з'єднана з адміністративною й судочинство в особливо важливих справах здійснював сам князь, простіші справи розглядали тивуни. При цьому, окремий суд мали міста на магдебурзькому праві та, окрім того, своїм церковним правом і судом користувалася Церква [6].

З кінця XIV ст. судова влада на українських землях поступово почала відокремлюватися від влади адміністративної та розпочався процес формування інституту професійних суддів. У 1578 році вищою судовою інстанцією для судів Волинського, Брацлавського та Київського воєводств було визначено Луцький трибунал, який діяв подібно Люблінському трибуналу у Польщі. Однією з його функцій передбачалось встановлювати, чи не відбулося порушення процесуальних прав сторін, тобто здійснювалась перевірка правильності застосування процесуального закону [7, с. 16].

В середині XIV ст. більша частина українських земель увійшла до складу Великого Князівства Литовського, Руського та Жемантійського, внаслідок чого основи судової організації зазнали численних змін. Так, відповідно до Литовського статуту 1566 р. територіально князівство

Литовське було поділено на староства і повіти. У кожному повіті передбачалося створення трьох судів – земського, гродського, підкоморського, а апеляційною інстанцією для всіх повітових судів був великий князь литовський. Функція перегляду рішень нижчестоящих судів покладалась на Великокняжий суд, який мав необмежену компетенцію.

Наступний етап розвитку судової влади на українських землях пов'язується зі створенням та розвитком Запорізької Січі, яка мала розгалужену судову систему, в якій справа могла бути розглянута спочатку на рівні паланки, потім в курінному суді, згодом військовим суддею та кошовим отаманом. За загальним правилом суд кошового отамана вважався найвищою інстанцією для всіх судів, але в особливих випадках та у найскладніших справах в якості останньої інстанції виступав суд військової ради, коли весь кош (Січова рада) приймав рішення [8, с. 221].

Черговим кроком на шляху диференціації судової організації та окреслення авторитетності судового тлумачення вищими судами стало створення Української національної держави в період Визвольної війни українського народу 1648–1654 рр. під приводом гетьмана Б. Хмельницького.

На чолі всієї судової системи стояв Гетьман Богдан Хмельницький. У період 1648–1657 рр. завдяки його зусиллям було створено судову систему, яка охоплювала: 1) сільські суди, які продовжували існувати як вияв самоуправлінської традиції сільських громад (розглядали дрібні справи як кримінальні, так і цивільні); 2) сотенні та ратушні суди (до цього суду можна було звернутись, оминаючи сільський, діяв як апеляція по відношенню до сільських судів); 3) полкові канцелярії та полкові суди на чолі з полковниками, що здійснювали вищу адміністративну, військову та судову владу на території полку (розглядали усі карні й цивільні справи, крім осіб, узятих гетьманом «в особливу протекцію й оборону»), діяли

як апеляційна інстанція, так і суд першої інстанції з широкою компетенцією); 4) вищі органи судової влади, куди входили Гетьман та козацька старшина і при яких діяв Генеральний військовий суд. При цьому, верховним суддею залишався Гетьман, який здебільшого у судових справах спирався на Генеральний суд. Він затверджував вироки і Генерального суду, і нижчих інстанцій, інструктував нижчі суди, стежив за розв'язанням судових справ по всіх інстанціях тощо [9, с. 16–18]. Міг власноручно винести вирок, який не підлягав перегляду. Крім того, в часи Гетьманщини на території України відбувається формування спеціалізованих судів [10, с. 50].

Отже, за часів Гетьмана Богдана Хмельницького на українських землях формується судова система за принципами інстанційності, територіальності та спеціалізації, а утворена найвища судова інстанція – Генеральний суд в особі верховного судді – Гетьмана, починає виконувати в тому числі наглядову та роз'яснювальну функцію по відношенню до нижчестоящих судів.

Після судової реформи 1760–1763 рр., яка за рішенням Гетьмана Кирила Розумовського проводилась на Лівобережній Україні, що на той час входила до складу Російської імперії, відбулося відмежування судових функцій від адміністративних і формування нової системи загальних судів – земських, гродських та підкоморських [11, с. 157–163]. Найвищим судом був Генеральний суд, де окрім генеральних суддів обиралися також представники по одному від кожного полку.

Указом від 10 листопада 1764 року Катерина II ліквідувала гетьманство, а для управління Україною утворила малоросійську колегію на чолі з графом Рум'янцевим [10, с. 29].

З 1711 року вищим органом правосуддя в Російській імперії було проголошено Урядуючий Сенат, як центральний орган судового управління з касаційними функціями. У 1743 році запроваджено процедуру так званого «зновлення»

(застосування надзвичайних правових засобів щодо рішень, які набрали законної сили шляхом відновлення провадження у справі).

Як відзначає С. В. Глущенко, неведене можна розцінювати як закладення фундаменту для створення триланкової судової системи, яка в цей час виглядала так: повітовий суд (для дворян і державних селян), міський магістрат (для міщан), надвірний суд (для дворян та чиновників, котрі проживають у столицях) – суди першого ступеня; палати цивільного і карного суду – суди другого ступеня; палати цивільного і карного департаментів Урядуючого Сенату – суди третього ступеня. Судочинство в судах другого і третього ступенів відрізнялося: під час розгляду справи першим допускалося подання додаткових доказів, що не були предметом розгляду в суді першої інстанції, а також подання скарг, що надійшли в апеляційному порядку, тоді як у суді третього ступеня таке заборонялось, оскільки цей суд лише перевіряв дотримання «сили» і «духу» закону [3, с. 16–17].

На початку XIX століття поряд із загальною системою судочинства на території України почали формуватися спеціальні суди для розгляду торгових спорів – комерційні. Так, у 1807 р. було створено комерційний суд в м. Одесі, згодом такі суди були створені також у містах Феодосії (1819 р.) та Ізмаїлі (1824 р.).

За правилами Статуту цивільного судочинства 1864 р. касація розглядалась як одна з трьох форм скасування рішень поряд із проханням про перегляд рішення та проханням про це осіб, що не брали участі у розгляді справи. Предметом касаційного оскарження були постанови апеляційної інстанції за умови, якщо вони закінчували розгляд справи по суті. Касаційному оскарженню підлягали відмови апеляційної інстанції у поновленні строку на апеляцію.

Якщо апеляційне оскарження за правилами Статуту цивільного судочинства 1864 р. було можливе при будь-якому неузгодженні судового рішення з пози-

цією сторони, то прохання про касацію рішень допускались: 1) у випадку явного порушення прямого сенсу закону або неправильного його тлумачення; 2) при порушенні обрядів і форм судочинства, але таких істотних, що внаслідок їх недотримання залишити рішення в силі неможливо; 3) у випадку порушення меж відомства чи влади, наданих законом судовій палаті [12, с. 91]. Таким чином, касаційна форма оскарження вже набувала тих ознак, які є характерними для неї сьогодні.

У березні 1917 року в Україні було створено Центральну Раду, яка взяла курс на установлення автономної Української Республіки з демократичним парламентським устроєм [14, с. 19]. 25 листопада 1917 р. Центральна Рада в Києві прийняла закон про правонаступництво, відповідно до якого всі закони, видані до 27 жовтня 1917 р., залишалися в силі, а Центральна Рада мала право видавати нові й скасовувати старі від імені Української Народної Республіки. До грудня 1917 р. функції суду касаційної інстанції в УНР виконував Сенат. Його нормативні акти зберігали свою силу на території УНР і були обов'язковими для всіх судових інстанцій.

2 грудня 1917 р. Центральна Рада прийняла Закон «Про утворення Генерального суду Української Народної Республіки» [1, с. 4], який передбачав ліквідацію Сенату і перехід усіх його функцій до Генерального суду, що був судом касаційної інстанції. Генеральний суд УНР, як вищий судовий орган, здійснював розгляд будь-яких справ у касаційному порядку, рішення по яких набули законної сили [15, с. 233].

Зміна форми Української держави у зв'язку з приходом до влади П. Скоропадського неминуче поставила на порядок денний проблему організації нових владних структур і, зокрема, судової системи. Генеральний суд було реформовано у Державний сенат.

З встановленням влади Директорії та відновленням Української Народної Республіки наприкінці 1918 р. було вирішено скасувати Державний Сенат, засно-

ваний Гетьманом. 2 січня 1919 р. Директорія затвердила закон про відновлення діяльності Генерального Суду, але з назвою «Надвищий суд». 24 січня були відновлені апеляційні суди, засновані Центральною радою. Формально Директорія поновила судові установи, що існували за часів Імперії.

З поширенням радянської влади на території України перехід до нової економічної політики (НЕПу) активизував товарно-грошові відносини. Президія Вищої Ради Народного Господарства своєю постановою від 3 квітня 1922 р. утворила Арбітражну комісію при Вищій Раді Народного Господарства та арбітражні комісії при її місцевих органах (промбюро, губраднаргоспи). Арбітражні комісії розглядали спори лише між підприємствами та організаціями, що були підпорядковані Вищій Раді Народного Господарства, промбюро, губраднаргоспам. У подальшому було утворено Вищу арбітражну комісію при Раді Праці та Оборони, арбітражні комісії при обласних економічних радах і при губернських економічних нарадах. 16 листопада 1922 р. було прийнято постанову Ради народних комісарів УРСР про створення Вищої арбітражної комісії УРСР. Зазначені арбітражні комісії розглядали майнові спори підприємств і організацій, проте не як судові органи, а як державні органи управління [16, с. 19–20].

У зв'язку з прийняттям у 1977 р. Конституції СРСР, в якій арбітраж конституційно визнавався державним органом, розпочався новий та останній етап функціонування органів радянського держарбітражу. Однак і у цьому випадку Держарбітраж залишився в системі виконавчо-розпорядчих органів.

Після проголошення незалежності України у 1991 р. Законом України «Про арбітражний суд» від 04 червня 1991 р. було ліквідовано система державних арбітражів і передбачено утворення арбітражних судів.

Ідея Закону «Про арбітражний суд» полягала в тому, щоб наблизити арбі-

траж до суду, зберігши його оптимальні риси.

Законом від 19 червня 1991 р. було внесено зміни до ст. 161 Конституції УРСР 1978 р., де передбачалось, що вирішення господарських спорів в Українській РСР здійснюється Вищим арбітражним судом Української РСР, арбітражними судами Кримської АРСР, областей, міста Києва. Також, зазначалось, що втручання будь-яких органів, організацій і посадових осіб у діяльність арбітрів арбітражних судів щодо вирішення спорів не допускається.

Отже, саме в цей період відбулося закладення фундаменту сучасної системи господарських судів в Україні, функції щодо розгляду господарських спорів були передані спеціалізованій системі судів. Хоча все ще зберігався суттєвий вплив органів виконавчої влади та глави держави на діяльність арбітражних судів, зокрема, в питаннях призначення арбітрів та фінансування арбітражних судів [17, с. 62–65].

При цьому, важливою особливістю Вищого арбітражного суду України вказаного періоду слід визнати те, що він був останньою інстанцією, яка розглядала господарські спори, тобто судова система на той час мала елементи біцентризму, оскільки вищими судовими інстанціями були одночасно і Верховний Суд України, і Вищий арбітражний суд України [18, с. 36].

Подальшим фундаментом у становленні й розвитку законодавства про вищі спеціалізовані суди стало прийняття 28 червня 1996 року Конституції України, стаття 125 якої визначила систему судів загальної юрисдикції, до якої віднесено місцеві, апеляційні, вищі спеціалізовані суди та Верховний Суд України. Таким чином, було упорядковано систему судів загальної юрисдикції, при цьому вказавши на множинність вищих спеціалізованих судів.

Реалізацію судової реформи було продовжено прийняттям Закону України «Про судоустрій України» від 07 лютого

2002 р., який вступив в силу з 01 червня 2002 р. Відповідно до нового законодавства систему судів загальної юрисдикції склали: місцеві суди, апеляційні суди, вищі спеціалізовані суди, Верховний Суд України. До системи господарських судів увійшли: місцеві господарські суди, апеляційні господарські суди, Вищий господарський суд України. У результаті судової реформи до Господарського процесуального кодексу України було внесено норми про апеляційне провадження (розділ XII), про касаційне оскарження до Вищого господарського суду України (розділ XIII), про касаційне оскарження постанов Вищого господарського суду України до Верховного Суду України (розділ XII²). Таким чином, є усі підстави вважати, що інститут касації в господарському судочинстві знайшов своє реальне втілення в українській правовій системі з 21 червня 2001 р. [19, с. 31].

Основоположним принципом функціонування касаційного господарського суду стало те, що касаційна судова інстанція не розглядає справу по суті, не встановлює достовірність чи недостовірність судових доказів, не досліджує нових доказів, не керується обставинами, не встановленими місцевим або апеляційним господарським судом або відхиленими ним, не встановлює ступінь обґрунтованості судових актів, а лише перевіряє їх законність, тобто відповідність їх законодавству України.

Цілісного вигляду система судів загальної юрисдикції набула з прийняттям Закону України «Про судоустрій і статус суддів» від 07 липня 2010 року, внаслідок чого система оскарження рішень місцевих судів набула чіткої тривірневої інстанційності: апеляційного оскарження – до апеляційних судів областей і регіональних спеціалізованих апеляційних судів; касаційного – до вищих судів трьох спеціалізованих юрисдикцій; виключного провадження – до Верховного Суду України.

З проведеного дослідження вбачається, що шлях становлення касаційного

господарського суду в Україні має багатовікову історію, сповнену як фактами постійного розвитку й вдосконалення форм судоустрою та судового процесу, так і трагічних подій, якими пронизана історія державотворення українського народу.

Перебуваючи під безпосереднім впливом інших держав, українська судова система поступово відійшла від власних національних традицій судоустрою та запозичила, нерідко примусово, іноземні моделі побудови судової системи.

Так, в історії розвитку судової системи України особливе місце посідають історичні періоди: Київської Русі, Галицько-Волинського князівства, Велико-го князівства Литовського, Речі Посполитої, Гетьманщини, Російської імперії, Української Народної Республіки, Гетьманату, Української Народної Республіки періоду Директорії, Української Радянської Соціалістичної Республіки у складі СРСР та незалежної України.

І хоча формування окремих ознак касаційного суду можна спостерігати в найвищих судових органах ще з часів Київської Русі, фактично тієї форми, під якою сьогодні розуміється касаційне провадження, судова система на теренах України почала набувати після судової реформи 1864 р., а остаточно завершила із здобуттям незалежності.

При цьому, що стосується долі господарських (комерційних) судів, питання про доцільність їх існування, як і наявності окремої вищої судової інстанції господарської юрисдикції, серед державних діячів та науковців залишається відкритим вже більше століття.

Разом з тим навіть те, що в часи радянської влади, яка заперечувала з ідеологічних міркувань ринкові відносини, не змогли відмовитись від існування органів з вирішення економічних спорів, що виникають між підприємствами, переконливо свідчить про необхідність наявності господарської юрисдикції та господарської касаційної інстанції, зокрема у часи розбудови ринкової економіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. *Осетинський А. Й.* Організація та функціональні засади діяльності касаційної інстанції господарської юрисдикції: монографія / А. Й. Осетинський. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – 192 с.
2. *Підпригора О. А.* Основи римського приватного права / О. А. Підпригора. – К.: Вентурі, 1997. – 336 с.
3. *Глуценко С. В.* Касаційне оскарження як конституційна засада перевірки судових рішень в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.10 / С. В. Глуценко. – Київ, 2010. – 262 с.
4. *Ковальова С. Г.* Судоустрій і судочинство на Українських землях Великого князівства Литовського: монографія / С. Г. Ковальова. – Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 200 с.
5. *Історія держави та права України: навч. посіб. для студ. юрид. вузів та факультетів.* – К.: Вентурі, 1996. – 304 с.
6. *Крип'якевич І. П.* Галицько-Волинське князівство [Електронний ресурс] / І. П. Крип'якевич. – Київ: Науку думка, 1984. – Режим доступу: <http://litopys.org.ua/krypgvol/krypgv15.htm>.
7. *Ясинський М. Н.* К истории апелляционных судов в Польше и Литве. Луцкий трибунал, как высшая судебная инстанция для Волынского, Брацлавского и Киевского воеводств в последней четверти XVI в. / М. Н. Ясинский. – К., 1899–1900. – 128 с.
8. *Історія держави і права України: підручник: [у 2-х т.] / За ред. В. Я. Тація, А. Й. Рогожина.* – К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2000. – Т. 1. – 648 с.
9. *Левицький О.* По судах Гетьманщини. Нариси народного життя Гетьманщини 2-ої половини XVII віку / О. Левицький. – Харків: Рух, 1930. – 252 с.
10. *Пашук А. Й.* Суд і судочинство на Лівобережній Україні в XVII–XVIII ст. (1648–1782) / А. Й. Пашук. – Львів: Вид во Львівського ун ту, 1967. – 179 с.
11. *Омельчук В. В.* Судова реформа 1760–1763 років: основні етапи та наслідки. Наукові праці МАУП / редкол.: А. М. Подоляка (голов. ред.) [та ін.]. – К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. – 268 с.
12. *Гусаров К. В.* Інстанційний перегляд судових рішень у цивільному судочинстві: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / К. В. Гусаров. – Харків, 2011. – 248 с.
13. *Назаров І. В.* Історичні особливості формування судової системи України / І. В. Назаров // Державне будівництво та самоврядування. – 2010. – Вип. 19. – С. 12–22.
14. Про утворення Генерального Суду: Закон УЦР від 02 груд. 1917 р. / Українська Центральна Рада. – Офіц. вид. – Вісник Генерального Секретаріату УНР. – 1917. – № 4. – С. 17–20.
15. *Яковлев С. Ю.* Касація в цивільному судочинстві: історія та сучасність / С. Ю. Яковлев // Проблеми законності. – 2013. – Вип. 121. – С. 232–240.
16. *Калініченко В. В.* Правовий статус Вищого господарського суду України: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.10 / В. В. Калініченко; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ, 2015. – 207 с.
17. *Мандичев Д. В.* Історичні умови формування системи господарських судів в Україні: адміністративно-правовий аспект / Д. В. Мандичев // Наук. вісн. Херсон. держ. ун-ту. Серія «Юридичні науки». – 2016. – Вип. 2. – Т. 2. – С. 62–65.
18. *Бутырский А.* История возникновения и развития хозяйственного судопроизводства в Украине / А. Бутырский // Международный научно-практический правовой журнал «Legea si Viata». – 2013. – Вип. 11/3. – С. 33–36.
19. *Біда К. М.* Касаційне провадження в господарському судочинстві України: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.04 / К. М. Біда; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2005. – 195 с.

Ponomarova O. The history of the institute appeal in economic proceedings

The article is devoted to historical conditions of creation and development institute in the economic appeal proceedings in Ukraine.

The author argues that the emergence of appeal reaches the Kievan Rus' as for the judiciary Kievan Rus was characteristic, which eventually acquired the status of one of the main features of the Institute for appeal – the formation of uniform thinking and ensure uniform enforcement. During Hetman Bohdan Khmelnytsky in Ukrainian lands formed on the principles of the judicial system instantsiynosti, territoriality and specialization. In the early nineteenth century, along with the general judicial system in Ukraine began to form special courts for consideration of trade disputes – commercial. Thus, in 1807 has been created commercial court in Odesa. Laying the foundation of the modern system of commercial courts in Ukraine, features on consideration of economic disputes were trans-

ferred to a specialized court system took place in 1991. Although still maintained significant influence of executive authorities and the President on the activities of arbitration courts, particularly in the appointment of arbitrators and arbitral tribunals funding. A further foundation in the formation and development of legislation on higher specialized courts was the adoption June 28, 1996 Constitution of Ukraine. Judicial reform was extended by the Law of Ukraine «On the Judicial System of Ukraine» dated February 7, 2002. Holistic view of general jurisdiction acquired by the Law of Ukraine «On the Judicial System and Status of Judges» from July 7, 2010.

The author concludes that the way of formation of Cassation Commercial Court in Ukraine has a long history, full of facts as continuous development and improvement of forms judiciary and the judicial process.

Under the direct influence of other countries, Ukrainian judicial system is gradually moved away from their national judicial traditions and borrowed, often forcibly, foreign model construction judiciary.

Keywords: *cassation; the history of the formation; the Commercial Court; the Judiciary.*

Стаття надійшла до редакції журналу 22.12.2016 р.